

Any XIII

Barcelona 30 de Agost de 1900

PESCADORAS

Sempre ab la cara riallera, tenen tanta astucia y manya que sense ams y sense canya solen fer bona pesquera.

LOS ASCHANTÍS

Los aschantis ocupan una regió del Africa meridional, sent sas costums no molt llunyanas—d' uns trenta anys enrera—sumament curiosas per lo salvatjes.

A las costums d' aquella época 's refereix lo present article, si bé hi ha que declarar per altra part, que, á pesar de la dominació europea, no han variat gran cosa las costums aschantis.

Un geográfo que per allá l' any 1870 va fer un viatge a la Guinea, dona respecte al esmentat poble las següents noticias:

Lo palau del rey, qui té mes fatxa de borratxo que de monarca, está situat en un dels principals carrers de Cumasia. En aquet palau hi ha abundancia d' habitacions, pero son tan reduhidas, que tenen molts punts de contacte ab las cofurnas destinadas als gossos, á pesar de que ditas habitacions están recarregadas d' or y plata.

En molts carrers de la indicada població s' aixecan petitas montanyas ó turons, ahont se coloca 'l trono del rey, quan aquet va á veure vi de palma acompanyat de tota la seva Cort.

Entre los aschantis, com en molts Estats, lo poder, després de la mort del rey, passa á son germá, pero lo particular es que luego se trasmet al fill de la germana, desseguida á la filla y després al primer vasall de la Corona.

Las germanas del rey poden casarse ó cohabitar ab qui millor los acomodi, mentres sia un home distingit per sa estatura y sas qualitats fisicas; aixó es, qu' estiga dotat de robustés y hermosura, á fi de que 'ls hereus del trono sigan, en tots conceptes, dignes de governar á sos fidels.

Lo rey hereda l' or de tots sos vassalls de qualsevulga qualitat ó condició que sigan.

No pot ésser derramada la sang d' un princep de la familia real, y per no apartarse de aquet precepte de la lley, quan algun princep s' ha fet acreedor á la pena de mort, per no haver de derramar sa sang, l' ofegan.

Si una dona no ha pogut saber lo paradero de son marit en lo terme de tres anys, pot casarse altra vegada, pero si torna á presentarse lo primer marit, los fills del segón passen á ser propietat d' aquell, lo qual no deixa de ser una ganga, porque pot empenyársels ni mes ni menos qu' aquí 'ns empenyém la capa.

En las festas públicas mes solemnes, per donar importancia al acte, 's sacrifica un crescut número d' esclaus ó d' oficials del princep y quan se mor algun aschanti de cert rango, també se sacrifican uns quants esclaus.

La mort d' un rey, pot dirse que no deixa ni un cap sencer, porque primerament se repeteixen las ceremonias que tingueren lloch durant lo regnat del monarca, ab tots los sacrificis humans que las amenisaren; luego los germans, las germanas y 'ls nebots del difunt, fingint un soptat deliri, surten corrents del palau, y al ser al carrer, disparan las armas que portan contra los sers humans de modesta condició que troban á son pas; y finalmente sobre la

tomba del rey, per fer mes divertida la matansa, 's dego la á cent esclaus.

3,333 esposas concedeix la lley al monarca, pero per mes que sempre las té escullidas, raras vegadas n' hi ha mes de sis en son palau.

Lo rey posseheix dos casas de recreo, á Culmina; pero aquets palaus no son altra cosa que barracas, circuidas per murallas de terra en un perimetro d' un quart de llegua, ahont viuhen las tropas lleugeras ó guardia del rey, constituída per vuytcentas ó mil donas armadas de fusells ó fletxas, de quinas donas se treuhen los ajudants de camp y 'ls missatjers á sas ordres.

Los ministros deixan sos vestits de seda á la porta del palau, y may s' acostan al trono sense arrastrarse y revolcar son cap pe 'l pols.

La ferocitat dels esmentats soberans, excedeix, á tota ponderació. Un governador inglés va trobar sembrat de cranis humans lo camí de la cabanya del rey y las parets adornadas de mandíbulas.

Lo rey camina ceremoniosament sobre las sagnants testas Jels prínceps vensuts ó d' un ministre desgraciat, y quan se celebra la festa dels tributs, en la que tots los vasalls ofereixen algun present, lo sobeirá rega ab sang humana la tomba de sos antepassats.

Entorn del sepulcre real se llesan cinquanta cadavres y 's clavan altres tants caps en estacas, y quan se presenta al rey la sang de las víctimas, hi suca 'l dit y se 'l xucla.

Pera construir temples en honor dels reys difunts, se forma una argamassa d' argila barrejada ab sang humana.

Las viudas reals se matan unas á las altras, hasta que 'l rey nou posa fi á la matansa, y 'l poble celebra, ab alegria, una festa, en la que aplaudeix aqueixas crueltats y esbossina, també ab alegria, á una pila de sers humans, no menjant ab tot la carn de las víctimas, per un resto de decencia.

FELICITACIÓ

Al Director—propietari de LA TOMASA)

Senyor D. Ramón Estany
son amich Joseph Barbany,
amich com 'ls amichs son,
demá per ser Sant Ramón
lo Sant Patró de vosté,
li desitja en bona fé
una felissa diada
ab la dona y la maynada;
y que per molts anys ¡per molts!
LA TOMASA, fent la pols,
á n' els demés setmanaris,
fassi sempre *extraordnaris*
que obliguin á deixá 'ls rals
á tots 'ls corresponsals
y cada cop ¡malvinatje!
sigui mes llarch lo tiratje
y vagi creixent, creixent,
per *omnia sæcula*. . Amén.

Y veliaquí, senyó Estany,
'ls bons dias de 'n

BARBANY

Dos dias á la torre

¿Vos pensábau que no més podiau anarhi vosaltres que teniu *cumquibus*?

¿Vos créyau que l' aná á la torre es privilegi exclusiu dels que viuen de renda ó s' han fet 'ls séus.

Errat: jo també m' he donat aquest llustre ab *pela* y *sis* á la *bay*, una americana de llauna y barret de sis rals.

Á las aforas de la ciutat de 'n Nyoca tenia jo una torre (que ni la sabia) y allá he tet cáp un parell de dias donantme una vida *regalada* que no ni ho haguera pensat may.

¿Que vol dir Sant Gervasi?

Sense necessitat de moure m del *radio*, á la som-

bra y apartat del bullici de ciutat, alli ab lo cantiret de l' aygua fresca y també *regalada*, sense perill de que 'm robessin, ben desat y guardat com un tresor de molt valor, he passat dos dias, que no 'ls olvidaré may més.

Dos dias á la torre com un senyor de quartos, acompanyat del méu *amo de llaves* y criats ab *llibrea*, ab un fòndista á la meua disposició. ... ¿que volém més?

Y sobre tot lo fresch que hi estava...

¡Jo si qu' estava ben fresch!

Si no vaig estarhi més que dos dias, va ser perque aquella bona vida, aquell *dolce far niente*, la ociositat qu' es la mare dels vicis, m' hauria embrutit.

Me 'n vaig anar al tercer dia perque tenia pó de tornarme com un trinxerayre.

PEPET DEL CABBIL.

LOS ULLS

A una noya que 'ls té molt grossos

Com que ja has abusat massa donantme sempre carbassa quan vull treuret á ballá, desde aqui vull explicarte perque vinch á importunarte sens saber escarmentá.

Quan en lo ball assentada 't veig feta una monada que semblas un angelet, y observo lo teu salero, y 'l teu tipo sandunguero, y 'l teu cos, y 'l teu pamet, y aquella gracia al ventarte, y la distinció al mostrarte ab totas las perfeccions, jo no sé noya 'l que 'm passa que 'm exposo á una carbassa per ballá ab tu uns rigodons. Y tu ingrata 'm donas *poia* exposantme á la *ch cota* de las noyas que hi ha alli, anant á ballá ab 'n Toni, ó ab Juan, ó ab 'l dimoni... ab tothom menos ab mi.

Ja saps que per xo no paro ni ab ab lo que dirán reparo burlantse de mi 'ls demés, puig ta gracia irresistible m' atrau, y escolto 'l terrible «*D spensi l t nch compromés*». Jo ja crech que no 't agrada ballá ab mi, que fins t' enfada 'l que jo 't vinga á buscá; pro noya, la culpa es teva,

escolta la opinió meua y ho veurás com jo ben clá.

Mes que á la gracia en ventarte y á la distinció en mostrarte plena de rissos y embulls, mes que al tipo retretxero y al teu aire sandunguero, dono la culpa als teus ulls. Als teus ulls que m' hipnotisan 'm fascinan, m' electrizan y 'm fan torna mitj *irò*, y ab lo brill de sas miradas llensan fletxas afiladas que fereixen de traidó.

Als teus ulls que com lluheixen y raigs brillants despedeixen com 'ls dels gats á la nit, lo llum pots estalviar-te al vespre per despullarte quan te 'n vas á ficá al llit. Als teus ulls que ab sa potencia lluminosa y resistencia en perdre nits y mes nits, servirían sens reparos á cap de riu, com dos faros, de llum sempre ben servits.

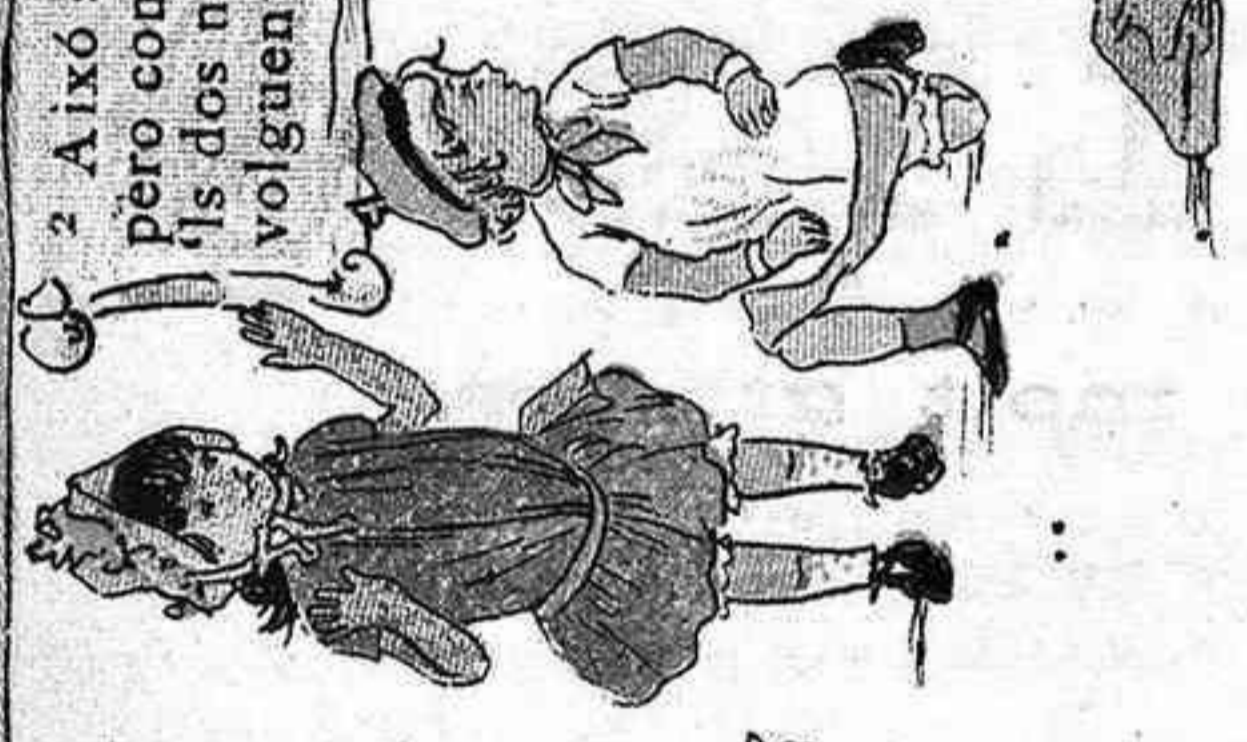
Als teus dos ulls blaus y grossos hont baixant tos cabells rossos á jugar 'hi ab los seus rulls, observantse desseguida que en ta cara esgroguchida

falta cara ó sobran ulls.

Y aquets son 'ls que á mi 'm tentan y á acostarme á tu m' alentan robantme l' enteniment, perque ab son brillo 'm trastornan, m' hipnotisan y 'm transforman en un ser que obra inconscient. Si no fos d' eixa manera ¿tu 't pensas que al teu darrera jo vindria? ¡Vaya un cas! Sent tan *cursi*, tan *miqueta*, tant *bufado*, tant burleta, y ab l' *escudella* que 'm fas... No noya, estigas segura que ni tan sols en pintura 't voldria contemplá, que de tu m' allunyaria y d' aprop teu fugiria com si fossis un mal grá. Ab aixó ja ho sabs, *hermosa*, colócat alguna cosa que deturi 'ls raigs brillants, posat una cortineta, ó 't fas fer una reixeta, com aquella dels gegants, ó unas ulleras fumadas sobre del nas colocadas també pots utilizar perque, feta una monada 't veigis del tot lliurada del que tant te ve á amohinar.

PLACIT ROSÉS

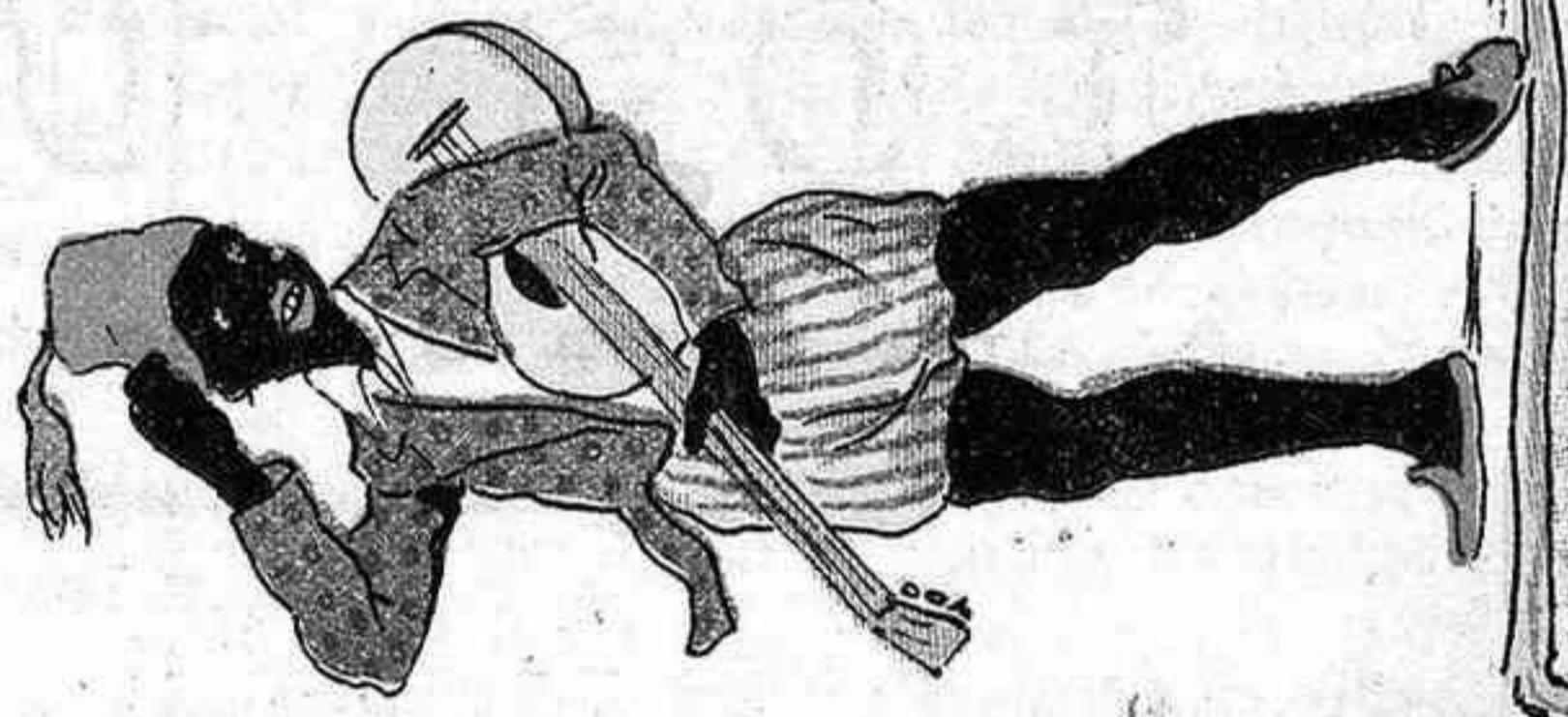
2 Aixó sa mare 'ls va dir; però com aquí 's pot véure 'ls dos nens no la van créure volguentse 'ls dos divertir.

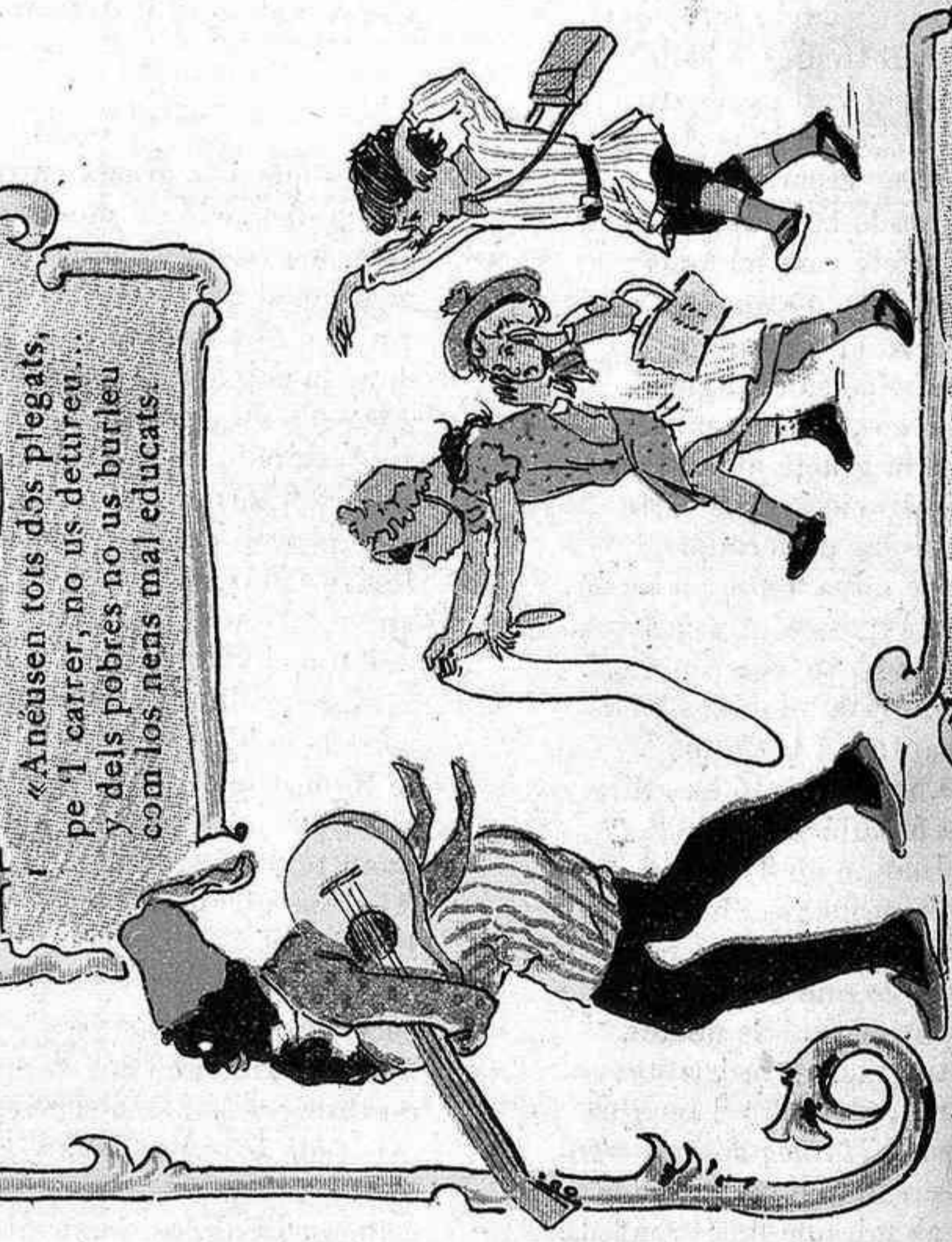
«Aneusen tots dos plegats, pe'l carrer, no us detureu... y dels pobres no us burleu com los nens mal educats.»

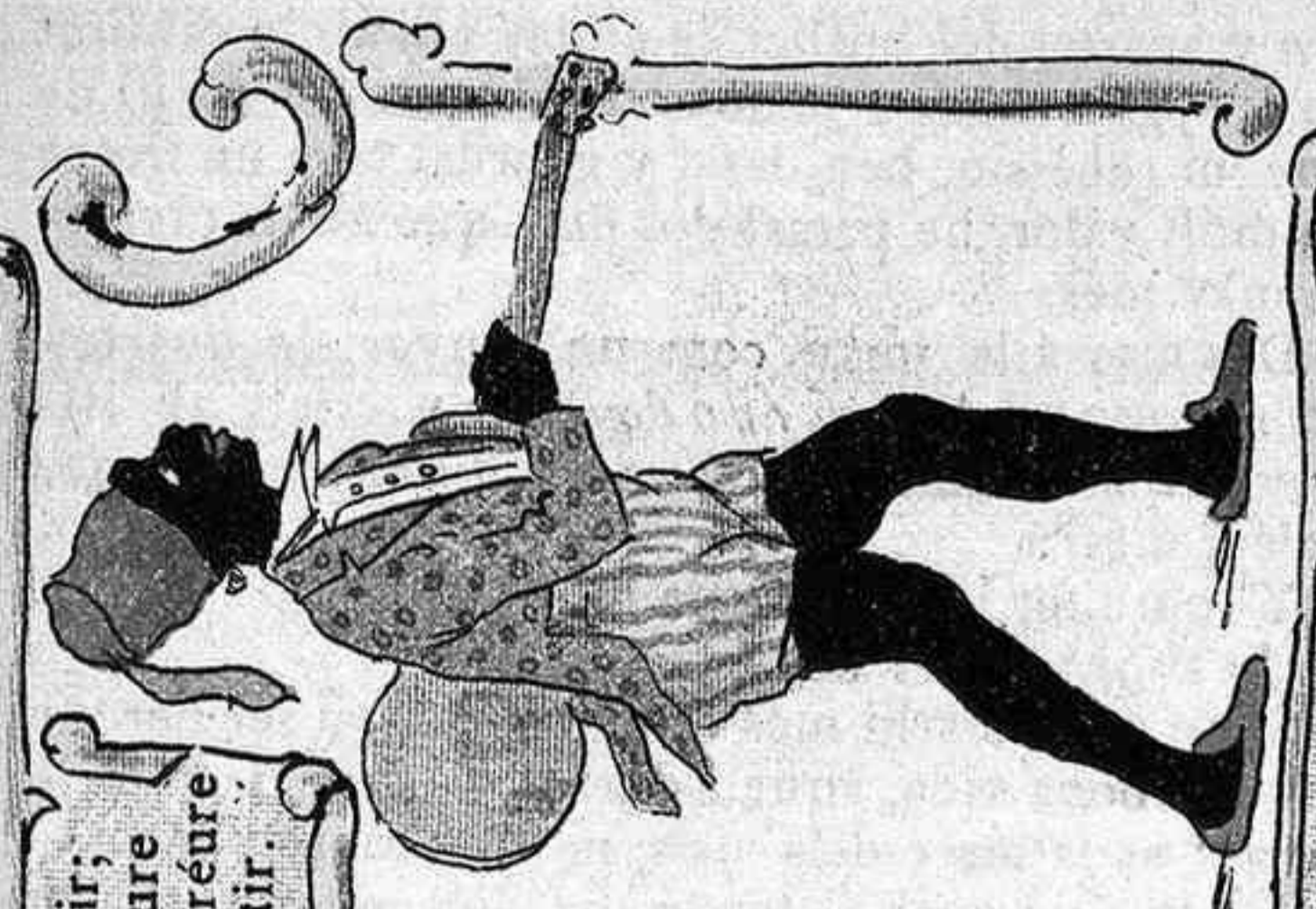
4 «Ahont 's has fet tenyir?—li deyan, Escarbat! Sach de carbó! ¡Ay, qu'ets negre! Quina pol!» y a cada burla tota reyan.

Lo negre, al últim, se cansa y alterat, petant de dents, va concebi en poch moments una terrible venjança.

3 Passa un negre guitarrista, qu' implorava caritat, y prompte 's vege esbroncat per la quixalla bromista.

6 Mentrestant la quixalleta, astuta y entremaliada, ja tenia preparada per fe al negre, una brometa.

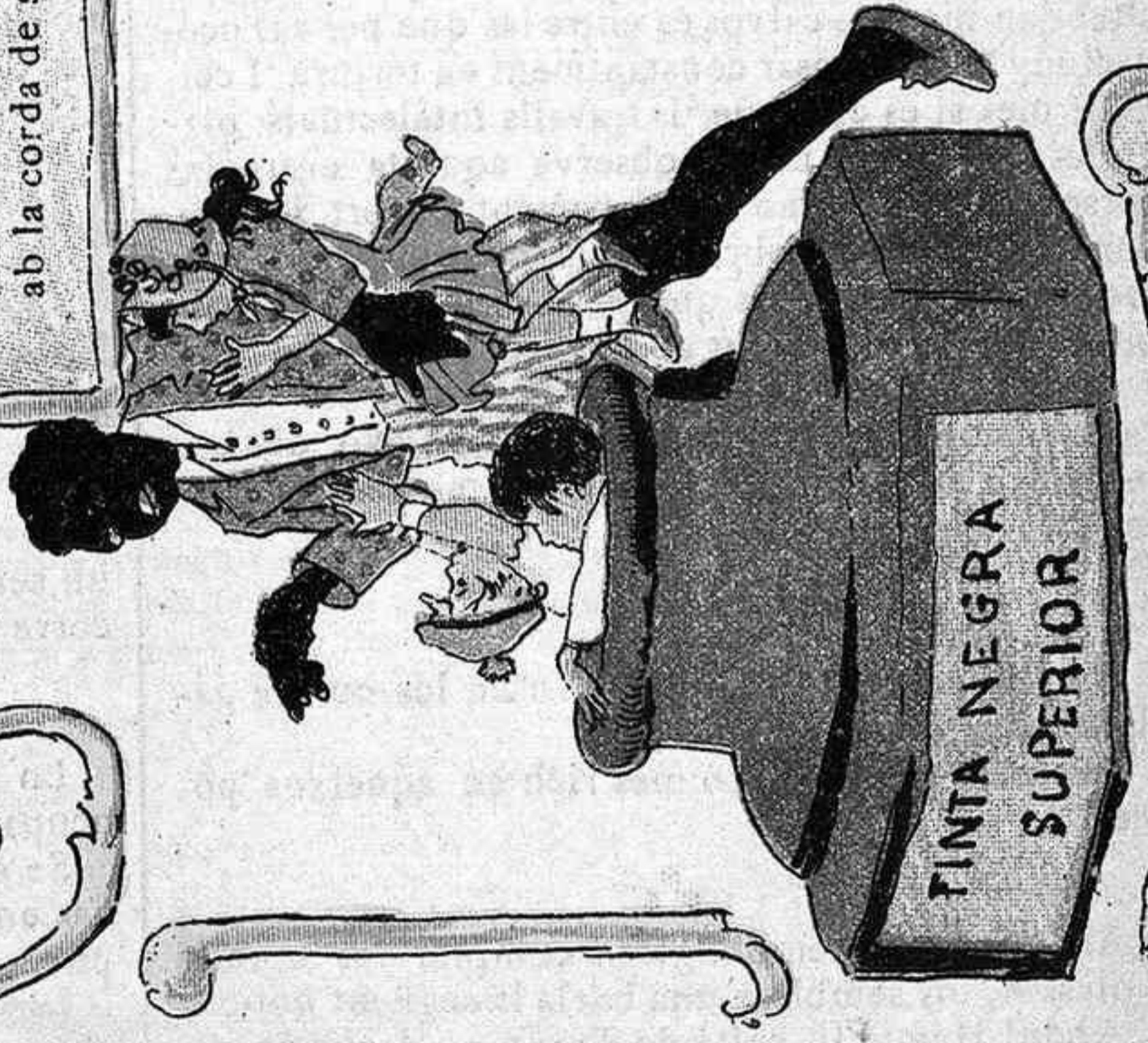
7 Que en practica van posar, posanhi cara riallera, fentlo caure llarch com era ab la corda de saltar.

8 A llavors aquell negrés, que sobrats motius tenia, corrent molt, Verge Maria! va posársels sota 'l bras.

9 Y en un tinter colosal, mentres de negre 'ls tenyia, digué, que cástich tenia

10 Miréusels: negras las caras, negras com suija 'ls vestits... aixó sol passá als petits que no creuen als seus pares.

TANTA NEGRA SUPERIOR

TANTA NEGRA SUPERIOR

Curiositats

Per mes que sembli increïble, 's cita 'l cas d' un general, Ziska, lo quefe dels husitas, que sent cego dirigia sas tropas.

Al principi de sa vida guerrera, era borni; pero á pesar de haver perdut completament la vista en una batalla, va continuar dirigint ab acert á sos soldats.

Feya esplicarse la situació del enemich y las condicions del terreno y combinava així tan acertats plans de campanya, que casi sempre sortia victoriós de las batallas.

*
**

Si á molts se 'ls deya que prompte veurèm corre las locomotoras y vagons sobre vías de vidre no ho voldrían creure, pero no falta qui ha inventat vías d' aquesta classe, y qui assegura que son de tanta durada com las d' acer y mes baratas qu' aquestas.

*
**

Napoleon I que al anar ab sas tropas á Russia portava 60.000 caballs, al tornarne al cap de mitj any n' havia perdut 44.000.

Lo valor d' aquets caballs representava una verdadera fortuna, petita, per cert, comparada ab l' ambició de Bonaparte.

*
**

Sembla que 'ls mexicans foren los primers en preparar lo xocolate.

La paraula xocolate, té son origen en lo mot *choco*, que en la llengua dels antichs mexicans significava cacau, y en lo vocable *late*, que volia dir aygua; aixó es: aygua de cacau.

Atenentnos, donchs, al origen de la paraula, de véem escriure *xocolate* y no *xacolate* com acostuman alguns escriptors catalans.

*
**

Es creencia general que entre las personas que abundan mes los calvos es entre las que per sas ocupacions han de posar constantment en tortura 'l cervell; mes si es cert que 'ls travalls intellectuals originan la calvicie, mes s' observa aquesta entre las personas que portan continuament cubert lo cap, com los cotxeros, cobradores de tranvias, porters y molts altras personas qu' un hom té las sevas sospitas de que han n' scut ab la gorra posada.

Sembla que la música es una gran destructora del cabell, puig ha produhit molts calvos. No obstant se troban molts músichs que fan ostentació d' una espantosa mata de cabells.

*
**

En alguns pobles de Suissa s' usan los ous de gallina, com moneda.

Excusém dir qui es lo mes rich en aqueixos pobles.

*
**

Als que 's veuen obligats á comprar los mobles á plassos, los semblará una burla la següent noticia: Abdul Hamid II, sultá de Turquia, dorm en un

llit d' ébano y plata, que 's considera qu' es lo mes costós del mon.

L' emperador de Russia pren també la horissonal en un llit riquíssim.

La reyna Guillermina d' Holanda posseheix un magnífich llit tan llarch com ample, cubert ab un soberbi doser y costosas cortinas de seda.

En cambi 'l rey d' Alemania, dorm en un llit modestíssim, pero quan res li fa mal hi dorm perfectíssimament.

*
**

Los habitants d' Istandia consideran l' acte de xiutar com una violació de las lleys divinas. ¡Vetaqui un viatge pacífich pera en Dato! Un viatge á Islandia.

*
**

No passa dia que no tingan lloch desgracias produhidas pe 'l foch, á pesar de que segons los químichs podrian evitarse fácilment, barrejant ab l' aygua ahont tingan de rentarse robes y vestits una solució de fosfato d' amoniach, que fa 'ls objectes incombustibles.

S' ha usat dita sustancia ab gran éxit en decoracions y fustas de diversos teatros del extranger.

*
**

Un formatje de Gruyera conté una població de microbis tan numerosa, que d' experiments practicats s' ha deduhit que un formatje d' aquets, lo número de microbis que conté, equival á 18 ó 20 vegadas lo número d' habitants de la terra.

*
**

Lo canari es un dels aucells que adquireixen preus mes crescuts.

Fa quatre anys va pagarse á Londres per una parella la important suma de 7500 pessetas.

Per un sol se n' ha pagat diversas vegadas la cantitat de 3000 pessetas.

Als *canaris* podria anomenársels també *afortunats*, no sols pe 'ls preus qu' alcansan, sino porque las islas Canarias, s' han conegut algun temps ab lo nom d' Afortunadas.

*
**

Venjansa xinesca:
Quan lo primer ministre de l' Emperador de la Xina, vol venjar-se de algún dels nobles que li hagi fet alguna malifeta, aconsella al Emperador que li fassi una visita llarga.

Si 'l noble no es molt rich ja pot dirse que queda arruinat, puig l' emperador de la Xina, viatja ab un sèquit de 10.000 personas, quina manutenció corre á cárrech del visitat.

*
**

Lo pabelló del Egipte, en la Exposició de Paris, ocupa una superfície de 2.640 metros.

Se compon de tres seccions: dos d' ellas inspiradas en l' art egipci antich y l' altra es d' estil árabe pur.

Las columnas del gran temple no medeixen menos de 14 metros d' alsada.

L' UNIFORME DE 'N SILVELA

Per manar discretament
nostra esquadra microscòpica,
'ns ha eixit un almirant
dotat de molt bona sombra....

Com minist e de Marina
—y encara de Real ordre—
quan va á bo do, ja es sabut
que 'l *mando en jefe* li toca
y á pesar de que sab tant
d' aquest art, com jo de móldre,
no li queda mes remey
que fé 'l cor fort y dar órdres
y portar la direcció
y governar la maniobra,
majorment si á bordo dú
com ara, las reals personas....

Aquest *almirant* famós,
no coneix la *proa* y *popa*
y lo mateix té per ell
cridarli; ¡*cic!* que; ¡*aborda!*

En l' art de marina, tots
sos coneixements s' enclouhen,
en saber que 'l mar es plé
d' aygua amarga y salabrosa,
que dins de l' aygua hi ha peixos,
y hasta ballenas molt grossas,
que 's gastan per las cotillas
ab que presumen las donas.

Donchs ab tot que 'l *florenti*
es un marino tan llonza,
s' ha prés pél serio 'l paper
y s' ha dit — Per las *carrossas*
qu' aqui per barcos tenim,
¡un Silvela 's basta y sobra!

Y per demostrá 'l que pot
la ignorancia vanitosa
ab lo primer qu' ha pensat
ha sigut,, en lo *uniforme*.

Un pa d' or als entorxats;
una casaca gomosa
ab brodat de *conyutillo*;
botas d' aygua y una gorra...

Veus aqui 'l figuri *chic*
qu' ha fet sensació tan grossa
y que sembla un anticipo
del traje de 'n Carnestoltas.

Lo dia que 'l va estrenar,

aná 'l telégrafo endoyna
puig tots els corresponsals
portaren la bona nova
fins als mes remots confins
de las regions espanyolas.
—Avuy (deya l' un,) he vist
al President y «fa tropa,»
porta una librea estranya;
una cosa *fr. pp. n'*, nova....
No se sab si es de ministre
de Marina... de real ordre,
ó si es de President
oquátich, son uniforme

—Desde aqui veig á don Paco
—un *reporter* telefona-
y primer no 'l coneixia
puig fa una fila molt cómica...
Perqué 'ls marins lo respectin,
porta una casaca nova...

Hi preguntat als companys
de qué vesteix y 'm responen
que 'l *traje del florenti*
es d' almirant... d' aygua dolça.
—¡*Eureka!* (transmet pe 'ls fils
un *rototiver quinyones*)

¡Ja 'l tenim!... ¡L' hi vist avuy!
al que 'ns faltava... ¡al gran home!
Va vestit de llop de mar
ab botas d' aygua y gran gorra;
porta un gech ab brodat d' or
y unas calsas molt llustrosas
¿Qué qui es? ... S' ignora... 'S creu
que don Paco li don corda...

Lo que si 's por dit es que
la *tenue* es portentosa...
Dessota d' aquell vestit,
te d' amagars' hi á la forsa
un Nelson ó un Barceló
¡*Eureka!*... ¡Ja tenim l' home!
¡Gracias á Deu, ja es un fet
que la Marina espanyola
d' entre sas cendras reviu
per durnos á la victoria—

Y aixis per aquest tenor,
'ls *reporters* 's desfogan
cullint novas y detalls
de 'n Silvela y l' uniforme.

Uns —los menos— impiament
posan á don Paco en *soifa*
y 'l tractan de vanitós
y en son uniforme troban
tonalitats de llorito,
y actituts de Carnestoltas....

Altres —los més— veuhen clar
que 'l pensament d' aquest home,
inaugura seriament
l' era de las grans reformas.

«Qui avuy pensa un figurin,
demá pensa un' altra cosa
y ab igual facilitat
que 's projecta un uniforme
demá 's projecta un creuher
y una esquadra y deu y dotze.
Tot al món es comensar
¡Principi, volen las cosas!»

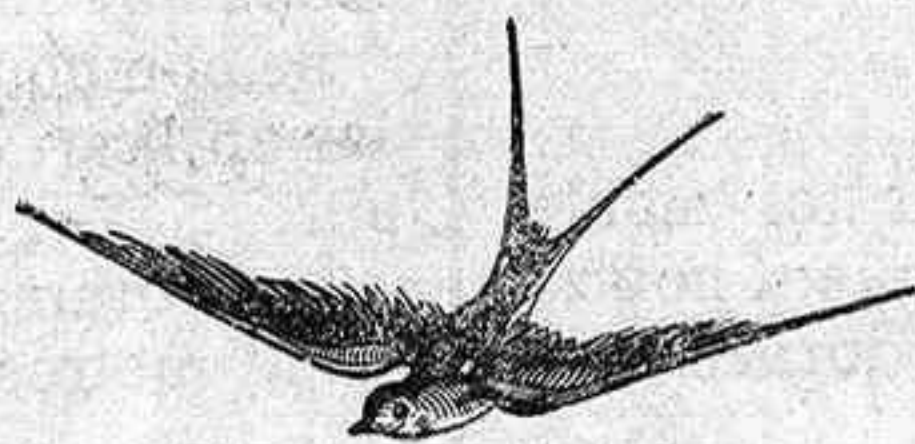
Sols hi ha, que 'n Dato, envejós
de l' altre que fa forrolla,
ó enfadat perque ell no pot
vestirse á tall de cotorra,
al arripar á Madrit
n' ha fet una com un cove...

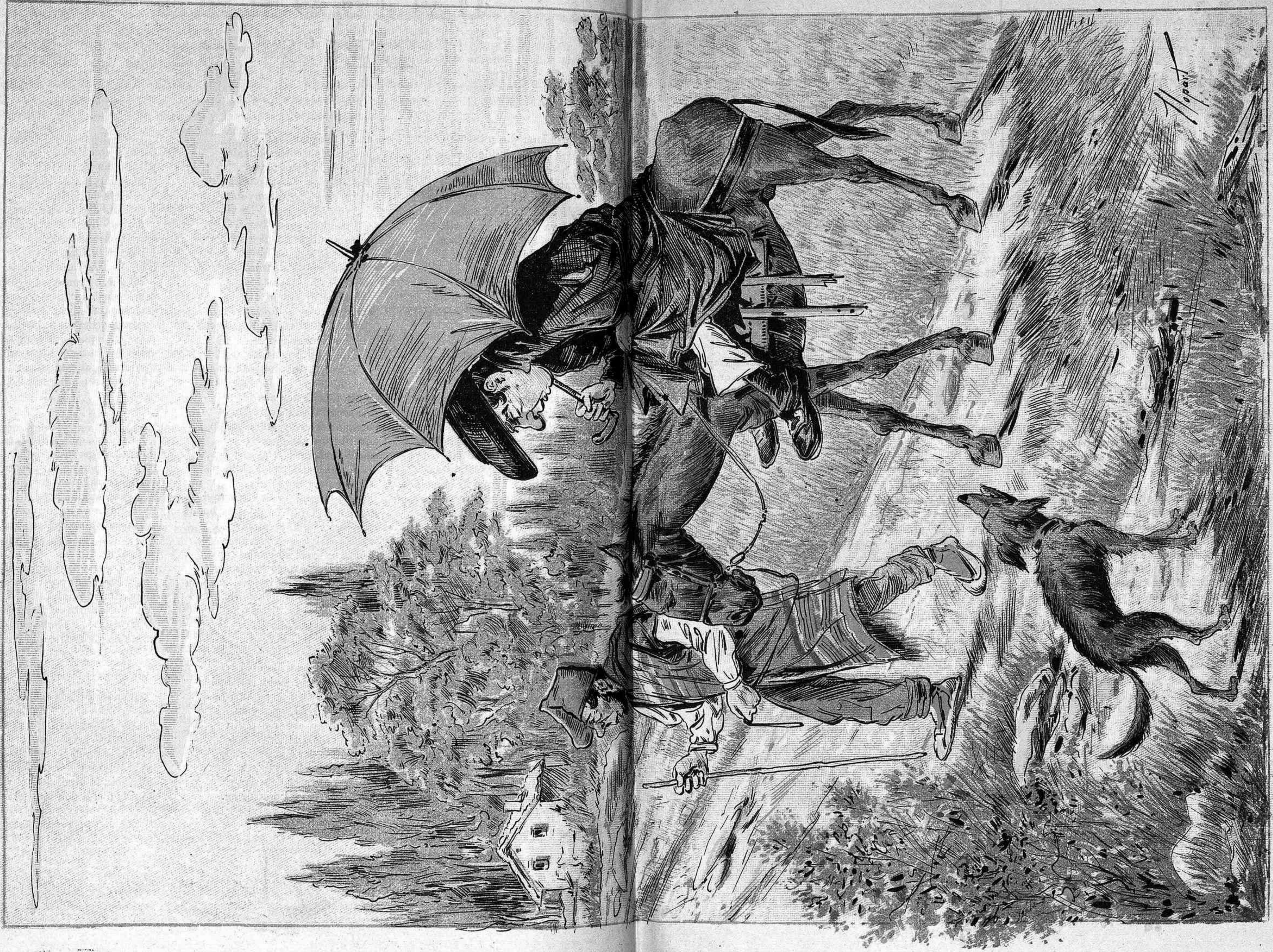
Ha cridat als quatre noys,
que fan la premsa periódica
y 'ls hi ha dit:

—Senyors; es fals
que 'l President porti roba
de marino ni almirant...
¡Va de «*m nistro en funciones*
de jornada»! ... *Conque* ¡mutts!
y que no 'm destrempin l' orgal!

Quan en Silvela sabrá
que 'n Dato aixis 'l desdora,
¡ell qu' anava tan á gust
fent patir á las senyoras
ab l' enigma de 'l vestit,
m' hi jugo un peix que, per forsa,
li exigeix la dimissió
y pe 'ls fils, li don la bola!

M. RIUSECH

Mossen Cristofol, vicari de Picallistons, ha sigut lo predicador senyalat pera fer el sermó a la festa major de Vilaxarranca. Montat á caball del *Résio* y guiat pe 'l vell Butifarra, el venerable sermonayre sembla rumiar encare els últims cops d'efecte qu'han d'arrodonir el panegírich del gloriós Sant, patró d'aquell reconet de montanya.

NOVETATS

Ab brillants auspicis dissapte passat debutá lo quadro lirich de la companyia de ópera italiana que comensá sas funcions ab l' ópera de Massenet titulada *Manon*.

De la protagonista se n' encarregá la Sra. De Roma, soprano de bonica veu y notable escola de cant que interpreta ab gran maestria y doná la tota intensitat deguda al personatge á ella confiat.

La part de Grioux, sigué encomenada al jove tenor vasco Sr. Yribarne que desde las primeras notas se captá las simpatias del públich per sa irreprotxable escola. fent gala de sa veu fresca encare que poch voluminosa y de un timbre sumament notable.

Sigué aplaudidissim en lo *racconto* del *soño* y *duos* del primer, tercer y quint acte, junt ab la Sra. De Roma, que feren una *parella* sumament notable.

Molt bé lo Sr. Puiggener en lo personatge de *Lescaut* donanhi tot lo relleu degut y logrant lo que sos predecessors en nostre Liceo no habian lograt encare y aixó que eran artistas de mes pretensions.

Los demés personatjes secundaren lo bon desempenyo que obtingué *Manon*, que resultá molt superior als preus mólichs establerts en aquet teatro y que son terrible enemich del Liceo, ja que hasta se poden permetre comparacions.

Lo senyor Perez Cabrero acertat en alguns moments en lo desempenyo pero en conjunt fent massa abús del metall no produhint per lo tant la deguda armonisació.

Dilluns passat debutá lo quadro dramátich ab *Aida* no habent lograt tant extraordinari éxit com lo lirich, á causa de falta de ensajos en lo conjunt y á que de bonas á primeras los debutants foren esforsos massa extraordinaris en sas facultats y arribaren al fi de la ópera ab desequilibri complert.

Ab tot, se feren dignes del aplauso la contralt Srta. Ceresoli y lo baritono Sr. Aragó.

De la tiple Sra. Gilboni y lo tenor Sr. Longobardi, esperém veurels en altres óperas pera jutjarlos degudament.

Lo Sr. Perez Cabrero, recargant ab excés tot lo metall, lo que lográ que quedessin ofegadas las qualitats líricas deis artistas.

GRAN-VIA

S' ha representat *La almoneda del diablo* que ha sigut presentada ab bastanta propietat, habent sigut aplaudidas las transformacions que en la mateixa hi han, aixis com també los ballables y d' un modo extraordinari la primera parella Monroc-Nardini.

Pera lo próxim dissapte se prepara la *reprisse* de *Los polvos de la Madre Celestina*.

NOU RETIRO

En la passada setmana no hi ha hagut altra novetat que la representació de *Cavalleria rusticana* ab lo debut de la coneguda tiple del género chico Sta. Bordás que desempen-

yá ab mes bona voluntat que talent, lo difícil personatge de *Santuzza*.

També hi debutá lo reputat tenor Sr. Angel Feliu Font de Constanti que cantá ab la maestria en éll habitual fent gala de :a preciosa y estensa veu lo important *Turiddu*.

Pera avuy está anunciat l' estreno de *Pasqua Fiorentina* y se prepara pera dissapte festivitats de S. Ramón, una extraordinaria funció que la Empresa ha destinat á benefici dels Srs Valls y Jornet (Administrador y Contador respectivus) per motiu de ser la festa onomástica de dits empleats, haventse combinat un extraordinari programa, compost de la ópera de Rossini *Il barbiere de Siviglia* per la diva de la companyia Sra. Saroglia y l' artista notable Sr. Romeu; ademés hi pendrá part lo quadro cómic del teatro catalá (Romea) representant la bonica comedia del Sr. Molas *La nit de nuvis*.

CIRCO ESPANYOL

S' han fixat los cartells de la companyia que ha de actuar en aquet teatro durant la próxima temporada de tardor, haventse destinat pera inauguració la nit del próxim dissapte, ab lo melodrama del Sr. Fola *La domadora de leones*.

Al frente de la companyia hi ha lo Sr. Rojas y forman part de la mateixa la simpática y reputada actriu senyoreta Caparó y lo conegut actor cómic Sr. Millá.

Entre lo repertori de obras novas ab que conta la Empresa, n' hi figuran varias del escriptor Sr. Sarmiento, que firma sos treballs ab lo pseudonim de Gil Blas de Santallana y que fa poch va produhir tan gran succés á Valencia ab son drama *La marquesa* que també es una de las obras anunciadas.

TIVOLI

(CIRCO EQUÈSTRE)

Dissapte obrirá sas portas aquest teatro trasformat en elegant Circo Equèstre ab una numerosa companyia equèstre, acrobática gimnástica, cómica y musical baix la direcció de la coneguda ecuyere Maria Lluïsa Alegria, la que 's proposa en la próxima temporada presentar las mes grans novetats que en son género actuan en los principals circos de Europa, per lo que ja conta ab un numerós personal.

UN CÒMIC RETIRAT

PER SANT RAMÓN

Tot mirantme 'l calendari,
prench la ploma ab molt retart;
pero si puch arribarhi,
quan s' arriba may es tart.
Nostre riu tant' aygua baixa,
que s' ha sortit de la caixa,
fent soroll per sota 'l pont,
mes, com minva y fa sa vía,
que l' ESTANY tinga un bon día,
y entre tots bon Sant Ramón.

BATANER DE MANLLÈU

LA TOMASA
FRUYTA DEL TEMPS

—¡Figs de coll de dama!
¡¡Cullidetas d' are, noyas!!

LO CABALL

De tots los animals
que poblan l' Unívers,
sens dupte lo caball
es qui 'ns fá mes servey.
Tan útil es al rich,
com al pob e pagés,
serveix al industrial,
serveix á na 'l Comers,
y fins per fer la guerra
també 'l caball serveix.
Lleal tant com lo gós,
dócil com un anyell,
es l' animal mes agil,
mes noble y mes sufert.
Quan ens convé que corri
vola 'l mateix que 'l tren;
y si convé 'ns arrastra
trenta quintás de pes.
Ell ferm, tot ho soporta;
calors, plujas ó frets,
y sent mes gros que l' home
y ab molt mes forsa qu' ell,
l' home per subjectarlo,
no 's té d' esforsar gens.

cert aparato ab rodas;
ó un caball d' acer,
com de la bicicleta
ne sol dir molta gent,
á fi de que 'ls *sportmans*
anessin á passeig
lluhint la seva gracia,
bastant *cursi* per cert.
¡Mes quina diferencia!
L' home que sens recel
monta la bicicleta,
no sé pas com no veu
la fatxa tan ridícula
que fa movent los peus,
y la postura incómoda
que 'l fá semblá un camell.
¡Quin altra cosa en cambi
fa veure un bon ginet
montant ab arrogancia
un potro ben esbelt!
Per mes modas exóticás
que vinguin, estich cert
que may podrán faltarnos
caballs ni caballers..

fent us de la vil tralla
contra la bestia que
no pot pujar la costa
á causa del excés
de pes, que sens escrúpul
volen que porti, crech
que si no som salvatjes
bastant ens hi assemblém
permetent que 's castigui
al animal que Deu
creá, perque fos útil
al noble y al obre".
Per' xó veig ab recansa
que may tinguém Guberns
que fomentin la rassa
que mes profit se 'n treu;
Puig lo caball no ho duptin
ens fa tan bons serveys
que tots se 'n aprofitan,
¡del pobre fins al rey!

LLUIS G. SALVADOR

Volguent substituirlo,
van inventar fa temps,

A voltas quan contemplo
á l' home prou pervers,

La *Lliga de Contribuyents de Sans* celebrá divendres pas-
sat lo Certámen literari ab major lluhiment si cap que al-
tres anys, ja que omplía lo saló ahont tingué lloch la poé-
tica festa, una concurrencia escullida de debó. Presidí 'l
Certamen lo digne President de la Societat D. Eduart Pu-
jol.

Per enfermetat del President del Jurat D. Conrat Roure,
llegí 'l discurs presidencial el vis-president Sr. Ayné Ra-
bell siguent molt ap'audit, aixís com també ho fou lo se-
cretari D. Bartomeu Sala, per sos atinats conceptes que ser-
viren d' exordi al veredict.

Guanyá la Flor Natural lo jove poeta Surinyach Senties
qui nombrá reyna de la festa á la preciosa senyoreta de
Sitjes, donya Rosa O ler y Roca.

Els demés premis foren concedits als senyors Nogueras,
Ubach, Barbany, Bori, Nubiolas, Busquets, Baucells, Ribe-
ra, Folch y la inspirada poetisa senyora Poler y Trullol.

Els accessits correspongueren als Srs. Surinyach Baell,
Molas, Folch, Casademunt, Bori, Elias, Paradedá, Ribas,

Nogueras, Palau, Roca, Beleta, Surinyach Senties y Alsina
y Clos.

Després d' un enérgich discurs de gracias en vers, llegit
pe 'l vocal del Jurat senyor Oliva, acabá l' acte entre forts
aplaudiments.

Els poetas premiats y 'ls vocals del Jurat foren obsequiats
per un retrech molt ben servit, ocupant lo lloch presiden-
cial de la taula la hermosa reyna de la festa. Va haverhi
brindis en prosa y en vers de tots ecolors, quedant complas-
cuts tots 'ls obsequiats de las demostracions de ver afecte
per part de la *Lliga de Contribuyents de Sans* envers á la li-
teratura catalana.

Rebi com cada any dita important Societat nostra mes
tranca felicitació.

S' está instruhint expedient en averiguació dels abusos
que, segons sembla, se cometen en los calabossos del Palau
de Justicia per lo que respecta als desgraciats que hi van
á parar preventivament.

Estarém al tanto de lo que 'n resulti, per mes que 'ns
sembla que 'l resultat l podrém embolicar ab un paper de
fumar.

Y aixó que, á fe de Deu, convindria treure 'n l' entrellat
pera fer una obra humanitaria.

Y pera fer un escarment.

AVIS IMPORTANT

A todas las Empresas periodísticas, Centros de Suscripciones, Librerías y Magatzems de Quincalla, etc. etc.:

Si desitjan á Torelló un corresponsal actiu, honrat, diligent y bon pagador, 'ls recomaném á Miquel Vilardell, situat en la plassa de S. Fortiá n.º 6, ab seguritat que quedarán *ben servits*.

AVIS INTERESSANT

Nostre Administrador cederá en bonas condicions un crèdit pendent ab un ex-corresponsal d' un poble de la comarca de Vich de 148'80 ptas.

A espavilarse, que es una *ganga*.

Segons se 'ns han assegurat, també lo jove poeta de Vilafranca senyor Roig y Roqu  ha rebut una ensopegada   Reus ab motiu d' un artielet publicat en *Lo Somatent* d' aquella ciutat.

Nada; que l' haver d' an    la presó ab la ploma   la orella 's va posant de moda.

Desitj m al poeta vilafranqui que la ensopegada no tinga conseqüencies.

Nostre company de fatigas *Pepet del Carril*,   conseqüencia de la girada de peu que sofri també   Reus, s' ha tingut de posar baix lo cuydado del acreditat especialista Dr. Ramón Vidiella d' aquella població que té per practicant al intelgent operador D. Sinfori  Sard .

Encare que 'n *Pepet* no fa llit, gracias   Deu, prou sabém de quin peu coixeja.

Sembla qu' no hi haurà necessitat de tenir consulta.

De lo qual 'ns en alegrariam tant com 'l pacien'.

Dissapte últim va entr  al nostre gremi l' infatigable mestre-director del *Orfeo Catal * D. Lluís Millet, havent escullit per companya   la seva simp tica cosina senyoreta Dolors Millet, orfeonista.

Veusaqui un matrimoni que tant pe 'l parentesch com per lo dem s pode dir:—Tot queda   casa.

Al felicitar als nuvis, fem extensiva la felicitació al *Orfeo Catal *, per formar tots ls coristas una sola familia ab son director, gracias al verdader Art que agermana 'ls cors que   son entorn s' hi glorifican y merc s al entranyable carinyo que professa 'n Millet   sos deixeples, base y fonament de la justa celebritat alcansada per la prim ra institució coral de nostra terra.

Que la lluna de mel siga eterna pera bé de las glorias catalanas.

La Catalana dels omnibus ha suprimit las secci ns ab rebaixa de la meytat de preu y ha establert l' import de 5 c ntims per tot lo trajecte.

Si d' un cant  'ns agrada aquesta competencia ab 'ls troleys per abaixar l' urch de la superba Albion electricada, per altra banda opin m que aix  es en perjudici de la higiene del individuo; porque aqueixas comoditats tant económicas erian mals v cis y matan l' activitat y l' exercici del eos.

Ab mitjas excusas per anar   la casa del costat, tothom s' enfilara a  mnibus y perdr m fins las ganas de camina.

Nosa tres ab las camas ja hi hem fet la creu.

Carta Canta

Apreciable senyor Roch:
Creguim que ni molt ni poch vull que m' amohini mes que si vost  *pesat*.es jo no gayre *lleug * soch.

Es una una gran tonteria marejarme nit y dia y fer   tot' hora l' asa porque vagi jo   sa casa per coneixe   la Sofia.

La jugada ja est  entesa pero per mi això no resa; vost  prou sab lo que 's f  y 'm tracta   mi de pesc  com si 'm pesqu s   l' encesa.

Ja s  que té vint mil duros que per su tir un d' apuros no es mal dot, ningú li nega, pero   mi no me la pega ni donantme sempre puros.

Los seus obsequis jo estimo y merc s no li escatimo, pero creguim, senyor Roch pe 'l casori ni un peu moch; per sa casa no m' hi arrimo.

No ignoro las cualitats ni las mil habilitats que té sa preciosa filla, també s  qu' es la pubilla y que son vost s honrats.

Pero cregui, estich tan bé fent la vida de solt  sense tindre cap desori que no 'm xoca lo casori ni ab la filla de vost .

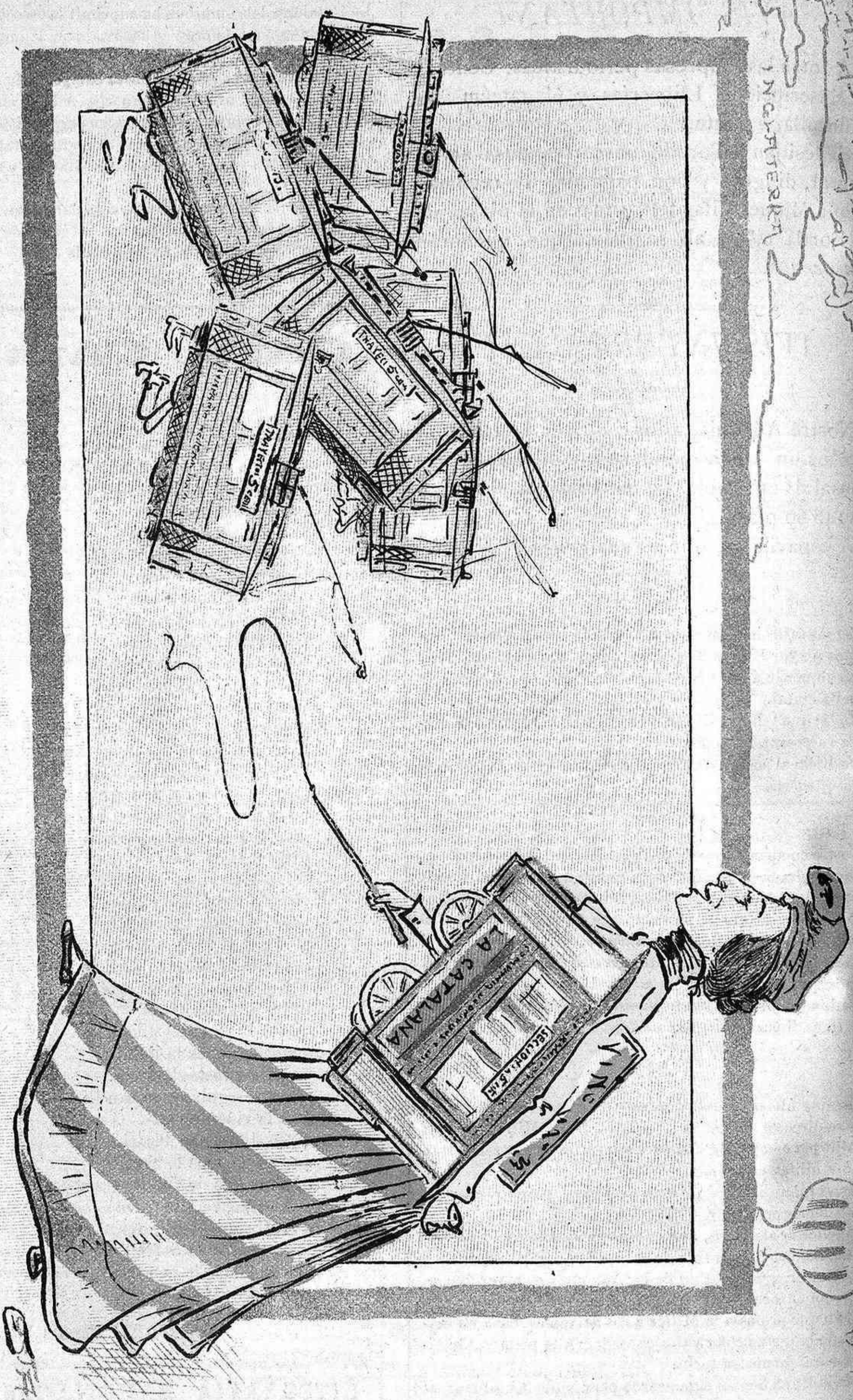
Ab aix , vegi si trova un altra proporció nova per sa estimada Sofia; jo   sa filla.... la pendria dugas setmanas   proba.

JOSEPH M.ª BERNIS

LITOGRAFIA BARCELONESA

6, CARRER DE SANT RAMÓN, 6

INGESTERKA

De bona ó de mala gana
 toca á rebaixa l' Inglés...
 perquè s' ha vist compromés
 per la tralla Catalana.